

Barlangtani Intézet

* D-1984-31.

Könyvtára *

Bányász Művelődési és Oktatási Központ
"Vértes László" Karszt-és Barlangkutató
Csoportja
2800 Tatabánya, Rózsa Ferenc u. 19.

Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési
és Oktatási Központ "Vértes László" Karszt-
és Barlangkutató Csoportjának 1984. évi
tevékenységéről.

Tatabányai Szénbányák
Vállalat Szakszervezeti Bizottság
Bányász Művelődési és Oktatási
Központ
TATABÁNYA

Összeállította:

Juhász Márton

Tatabánya, 1984. december 26.

Tartalom

I. Kutatási jelentések	
1. Veres-hegyi-barlang	3.old.
2. Keselő-hegy	3.
3. Hosszu-vontatói-viznyelőbarlang	.3.
4. Pisznice-barlang	3.
5. Förtés	4.
6. 4661.sz. kataszteri terület	5.
II. Kutatótáborok	5.
III. Turák	6.
IV. Csoporttevékenység	6.

I. Kutatási jelentések

1. Veres-hegyi-barlang

Ez évben is a Fehér-teremből meredeken lefelé vezető folyosót bontottuk. E munka leírására szinte szó szerint megismételhetnénk előző évi jelentésünket. A nagy szelvényű, majdnem teljesen kitöltött járatból kb. 70-75 m³ anyagot juttattunk a felszínre.

2. Keselő-hegy

A barlangok közvetlen közelében folytatott bányaművelési tevékenység, ill. a táró berobbantása miatt e területen nem tudtunk dolgozni.

3. Hosszu-vontatói-viznyelőbarlang

A barlangban az 1983-ban bontott szakasz végpontján próbálkoztunk a továbbjutással. Mivel ez évben a munkahelyet sajnos nem tudtuk gépesíteni, ez a munka nem járt eredménnyel.

4. Pisznice-barlang

Hosszu, nehéz munka után ez év elején sikerült átvésni a Forráscsatorna szűkületét és bejutni a Fő-ág alatt huzódó járatrendszerbe. A Forráscsatorna függőleges, kb. 3,5 m mély, kitágítva is kényelmetlenül szűk nyílásán lejutva kicsiny, lejtős termecskébe értünk, melynek aljáról ismét szűkület akadályozta meg a továbbhaladást. Ezt átbontva rövid kuszoda után újabb kisebb terembe jutottunk. Ennek Ny-i oldalából kis, lapos terem, K-i oldalából a Forráscsatornához hasonló, meredeken lefelé tartó, néhány méter után járhatatlanná szűkülő járat nyílik. A terem alján található krátterszerű be-rogyást megbontva hamarosan ismét szabad járatba jutottunk. Az innen induló járat lapos, közel vízszintes kuszoda, mely hamarosan két szintre oszlik, végpontja előtt kisebb terem-mé öblösödik.

Az új barlangszakasz uralkodóan kuszoda jellegű, a Pisznice-barlang eddig ismert járataihoz hasonlóan közel É-D irányu, becsült hossza kb. 70-80 méter. Falai nagyrészt képződménymentesek, néhol azonban borsókóyszerű bevonatok, apró kalcitkristály-csoportok, kisebb cseppkövek is megfigyelhetők. Kitöltése a Forráscsatorna közeli szakaszban kékeszöld agyag, kőtörmelék és agyagos guánó, a végpont közelében vörös agyag. A kitöltés általában kis vastagságú, alatta a járatok talpát fehér mikrokristályos kalcit vastag rétege alkotja.

A Pisznice-barlang 1984-ben feltárt új szakaszát Vérteságnak neveztük el. Felmérése és feldolgozása jelenleg is folyik, részletes ismertetését jövő évi jelentésünkben közöljük.

5. Förtés

A Förtési Gázos-zsomboly végpontját csak a téli időszakokban bontottuk, mivel a melegebb idő beálltával a felgyülemelő széndioxid miatt már nem lehetett itt dolgozni. A talp süllyesztésével kb. 4 métert sikerült a barlangot mélyíteni. A kitöltés kőtörmelékes agyag. A kitermelt anyagot az akna oldalában a talp fölött kb. 10 m-rel nyíló mellékhasadékban sikerült elhelyezni.

Az F-11.sz. töbörben mélyített kutatóaknában az év elején 8 m-es mélységben értük el a szabad barlangjáratot és tártuk fel a terület második barlangját, melyet a végpontjánál található életveszélyesen labilis omladék miatt Förtési Cikis-barlangnak neveztünk el.

A barlang bejárati kutatóaknája 4 m mélységig 2 m átmérővel mélyült a humuszos-lösszös kőtörmelékbe, ez alatt a nagyobb kőtömbök miatt beszűkül. A járat 10 m mélységig omladékban és nagy kőtömbök között vezet, ez alatt egy szűkület után jólfejlett K-Ny irányu hasadékba torkollik. Ennek szélessége 1-3 m, hosszanti kiterjedése 2-3 m. Kisebb-nagyobb kőtömbök csak lazán összeékelődött halmazai tagolják. Alját is kőtörmelék alkotja. A -10 m-es szinten Ny-ra nyíló rövid mellékjárat is omladékban kanyarog. A barlang összhosszúsága kb.

21 m, mélysége kb.15 m.

A barlang vastagpados felső triász dachsteini mészkőben alakult ki, K-Ny és É-D irányú törésvonalak mentén. A hasadék elsősorban a leszivárgó vizek oldó hatására bővült, eróziós formái kezdetlegeseek. A falak korrodáltak, a néhány kisebb foltban kivált borsókóyszerű mészgömböcskék kivételével képződménymentesek. Kitöltése humuszos-agyagos-lösszős kőtörmelék, néhány kissé koptatott tüzkőröggel és jól gömbölyített kvarckaviccsal. A felső, bejáratí szakasz omladékában nagy mennyiségben jura mészkő törmeléke is előfordul. A feltáráskor a barlangban életnyomok nem voltak tapasztalhatók.

Mindkét barlang veszélyesen omladékos bejáratí aknáját az OKTH Észak-dunántúli Felügyelőségének támogatásával kiépítettük. A Gázos-zsomboly bejáratába 6 db, a Cikis-barlang bejáratába 4 db vasbeton kutgyűrű lett beépítve. Így mind a biztonsági, mind az állagmegóvási problémákat sikerült megoldanunk.

6. 4661.sz.kataszteri terület

Folytattuk a területre vonatkozó szakirodalmi anyag gyűjtését és feldolgozását. Terepbejárásaink során újabb, eddig ismeretlen üregeket vettünk nyilvántartásba. Ezek dokumentációjának elkészítése az 1985.év feladata.

II. Kutatótáborok

1. Veres-hegy, március 30. - április 8.

Program: a Veres-hegyi-barlang bontása.

Átlagos napi létszám: 20 fő.

2. Pusztamarót, augusztus 3-12.

Program: a Förtési Gázos-zsomboly és Cikis-barlang bejáratí aknáinak kiépítése;

az F-8.sz. töbör bontása;

feldolgozó munkák a Pisznice-barlangban;

felszíni térképezés, terepbejárások.

Átlagos napi létszám: 22 fő.

3. Pusztamarót, december 27. - 1985.január 2.

Téli táborunkra a beszámoló elkészítése után kerül sor.

III. Turák

Gerecsei munkaturáinkon és turáinkon kívül más területeken 15 turanapot töltöttünk. Tagjaink turáztak a Bakonyban az Alba Regia-barlangban, Bongó-zsombolyban és Jubileumi-zsombolyban, a Bükkben a Bolhási-viznyelőbarlangban, Kecse-lyukban, Diabáz-barlangban, István-lápai-barlangban, Létrás-tetői-barlangban, az Odorvári-hasadékbarlangban és a Hajnóczy-barlangban, a Pílisben a Strázsa-barlangban és a Sátorkőpusztai-barlangban, a Budai-hegységben a József-hegyi-barlangban.

Nyári pusztamaróti kutatótáborunk után 4 napos szlovákiai buszkirándulást szerveztünk. Ennek során turáztunk a Szilicei-jegesbarlangban és a Milada-barlangban, megtekintettük a Domicát, a Gombaszögi-barlangot és az ochtinaí Aragonit-barlangot, valamint a Dobsinai-jegesbarlangot.

IV. Csoporttevékenység

Klubfoglalkozásainkat hetente két alkalommal, keddi és csütörtöki napokon rendeztük. A csütörtöki foglalkozásokon a kutatási munkák szervezése, értékelése volt a program, a keddi napokra általában szakmai foglalkozást szerveztünk. Rendszeresen beszámolókat, diavetítéseket tartottunk. Meghívott előadóval a következő előadások hangzottak el:

HAZSLINSZKY TAMÁS: Barlangi fotótechnika.

KARDOS LÁSZLÓ: Beszámoló a franciaországi nemzetközi barlangi mentő találkozóról.

DÉKÁNY PÉTER: Az 1983.évi magyar Himalája expedíció.

Az év végén alapfoku barlangjáró tanfolyamot szerveztünk, ennek vizsgájára 1985-ben kerül sor.

Összegezve az 1984.év tevékenységét a következő adatokkal jellemezhetjük:

- a 97 klubfoglalkozáson 1576 fő volt jelen;
- a 15 turanapon 188 fő vett részt;
- a 6 gyakorlaton 61 fő volt jelen;
- a 88 munkaturán 853 fő dolgozott.

Az összes rendezvény száma 206, az összes résztvevő 2678 fő volt.